

A LEGJOBB ÖNKORMÁNYZATI GYAKORLATOK

PÁLYÁZATI KIÍRÁS

2013

A Példát átadó gyakorlatok pályázatát – a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programját a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) az Európa Tanács Helyi és Regionális Demokrácia Szakértői Központja együttműködésével hirdette meg 2008-tól folyamatosan. 2013-ban a megvalósításában részt vesz a Magyar Faluszövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége, a Tempus Közalapítvány, a Belügyminisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, valamint a Vidékfejlesztési Minisztérium.

A program célja

A program célja a legjobb önkormányzati gyakorlatok feltérképezése, és megismertetése az ország más önkormányzataival, később esetleg a nemzetközi szakmai közélettel is.

Az új és innovatív helyi megoldások feltérképezése, illetőleg az ilyen megoldásokat nyújtó önkormányzatok tudásának és tapasztalatának terjesztése a hasonló problémával küszködő önkormányzatok körében jobb közszolgáltatásokat, s a településvezetésben magasabb színvonalú teljesítményt eredményezhet. A program által kezdeményezett tudásátadási folyamat azonban nemcsak azokat az önkormányzatokat segíti, amelyek új megoldásokhoz jutnak, hanem azokat is, amelyek a gyakorlatokat kialakították. Hiszen a tudásátadás nemcsak írott formában, hanem nyílt napokkal és a kollégákkal való konzultáció során valósul meg. E konzultációkon kitűnő új ötleteket kaphat az átadó önkormányzat is a kialakított gyakorlatok továbbfejlesztésére.

Legjobb gyakorlatok – a címmel járó díj mellett – olyan hivatalos elismerésben is részesülnek az önkormányzatok, amely az önkormányzati dolgozók és helyi lakosok büszkesége lesz.

A program hozadéka lehet az is, hogy a helyi közösségek fejlődésének segítése érdekében felhívja a központi kormányzat figyelmét az erős és felelősségteljes önkormányzatok, továbbá a jobb önkormányzati feladatellátás és az innovációk támogatásának szükségességére.

A PROGRAM KEZDEMÉNYEZŐI ÉS FELELŐSEI

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programját Magyarországon a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége felügyelete mellett az Irányító Bizottság fejleszti ki és vezeti.

Az idei év témái:

- **Legjobb közfoglalkoztatási gyakorlat**
- **Gazdálkodó település**
- **Az Év Új Nemzedék települése**
- **Helyi Esélyegyenlőségi Lehetőségek Programja (HELP)**
- **Legjobb testvérvárosi találkozó**

Különdíj: Magyar Territoria Innovációs Díj

Az Irányító Bizottság tagjai a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége, a Magyar Faluszövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége, a Tempus Közalapítvány a Belügyminisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, a Vidékfejlesztési Minisztérium és az Európa Tanács Helyi és Regionális Demokrácia Szakértői Központja delegáltjai. Az Irányító

Bizottság munkáját a TÖOSZ által kinevezett projektmenedzser segíti. Az Irányító Bizottság egyszerű többséggel dönt valamennyi felmerülő kérdésben.

A bizottság tagjainak joga és lehetősége van más intézményeket, döntéshozókat javasolni a munkájukban való részvételre, szakértőket javasolni a Szakértői Csoportba, s azokat közös döntéssel kinevezni.

Az Irányító Bizottság határozza meg a pályázati kiírást tartalmazó kiadvány kritériumait, pályázati feltételeit, a kiválasztási eljárást, s felügyeli a Szakértői Csoport kiválasztási eljárását. Elfogadja a képzési programot, meghatározza a képzési lehetőségeket és kötelezettségeket a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díjak nyertesei számára; irányítja az esettanulmányok széles körű terjesztését; aktív kommunikációs eszközökkel támogatja a program végrehajtását; együttműködik a záróünnepség szervezésében.

A Szakértői Csoport önkormányzati gyakorlattal rendelkező szakembereit az Irányító Bizottság delegálja. A csoportot a TÖOSZ adminisztratív támogatásban részesíti. A csoport feladata a beérkezett pályázatok értékelése, és a díjazásra érdemes gyakorlatokra vonatkozó javaslattétel az Irányító Bizottságnak. A szakértők a program végrehajtása során a TÖOSZ-szal, illetve a projektmenedzserrel együttműködve részt vesznek a pályázati kiírás témájának meghatározásában, pontosításában; a kritériumok/indikátorok meghatározásában valamennyi pályázati területen; rövid listát készítenek azon beérkezett önkormányzati pályázatokból, amelyek helyszíni vizsgálatot igényelnek; közreműködnek a meghatározott önkormányzati gyakorlatok helyszíni ellenőrzésében; a legjobb gyakorlatok kiválasztásának előkészítésében.

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (dr. Zongor Gábor főtitkár és Lüttmerdingné Balla Mónika projektmenedzser: balla@toosz.hu) támogatja és megszervezi az Irányító Bizottság és a Szakértői Csoport munkáját.

A DÍJ ELNYERÉSÉNEK FELTÉTELEI

A pályázatban bemutatott gyakorlatok bírálati szempontjai:

Elfogadottság és együttműködés. A gyakorlat tervezését és bevezetését megfelelő egyeztetések kísérték-e, amelyek során sikerült-e megegyezésre jutni a gyakorlat tartalmáról és az együttműködés megvalósításáról.

Átláthatóság és nyitottság. A gyakorlat kialakítását segítő döntések jól definiáltak-e és közérthető formában hozzáférhetőek-e. Kialakításuk során konzultáltak-e résztvevőkkel, és van-e lehetőség a közreműködésükre a megvalósítás szakaszában. Törekedett-e az önkormányzat az aktív részvétel támogatására.

Hatásosság. A gyakorlat megvalósította-e a kitűzött célt, van-e pozitív hatása, esetleg hatást gyakorol-e más kapcsolódó területek gyakorlataira, a lakosok pozitívan értékelik-e.

Hatékonyág. A gyakorlat bevezetése jelentős, mérhető hatékonyságjavulást eredményezett-e.

Fontosság. A gyakorlat hozzájárul-e a település egyik (vagy több) problémájának megoldásához. Olyan probléma megoldásához járul-e hozzá, amely sok településen jellemző, s kevésbé ismert a megoldása.

Fenntarthatóság. A gyakorlat intézményesült-e és integrálódott-e az önkormányzat cselekvéssorába, megalapozott-e pénzügyi és szervezeti fenntarthatósága.

Megismételhetőség. A gyakorlat bevezethető-e több más településen különösebb probléma nélkül.

Azok az önkormányzatok, amelyek a maguk megítélése szerint valami új és másutt is alkalmazható gyakorlatot alakítottak ki, pályázhatnak a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díjra.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díj elnyerésére irányuló pályázat benyújtásával a pályázó önkormányzat vállalja, hogy a TÖOSZ-szal kötendő szerződés szerint a saját, díjazott gyakorlatát más önkormányzatokkal megismerteti. Annak érdekében, hogy a tudás széles körben, az ország más részein is hasznosulhasson, a nyertesek a legjobb gyakorlatukat bemutató fontosabb információkat nyílt napok, szakmai konferenciák,

tanulmányutak, internetes bemutatkozás keretében adják át. A program a nyertes önkormányzatok képviselőinek mindehhez felkészítő képzést kínál.

A KIVÁLASZTÁS

A TÖOSZ összegzést készít a befogadott pályázatokról, amelyek közül a Szakértői Csoport tagjai témánként rövid listát készítenek az a helyszíni vizsgálatot igénylő jó gyakorlatokból.

A projektmenedzser a Szakértői Csoport egy-két tagjával látogatást tesz a listán szerepeltetett jó gyakorlatok helyszínére. A látogatók a helyi vezetőket felkérlik a jó gyakorlat ismertetésére; így lehetőség adódik azon részletek bemutatására is, amelyek a pályázatból esetleg kimaradtak, ám a program szempontjából fontosak.

A győztesek kiválasztása előtt, a helyszíni tapasztalatok nyomán meghívást kapnak az esélyes önkormányzatok, hogy a saját jó gyakorlatukat szakmai konferencia keretében, a nyilvánosság előtt ismertessék, majd a Szakértői Csoport és az Irányító Bizottság együttes döntése alapján születik meg a döntés a Legjobb Önkormányzati Gyakorlat Díj oda ítéléséről.

A DÍJÁTADÓ ÜNNEPSÉG

A programot szakmai konferencia keretében zárjuk 2013 őszén, ahol a szélesebb szakmai közönség előtt zajlik a „prezentációs döntő”.

A LEGJOBB GYAKORLATOK TERJESZTÉSE

A program sikeres pályázatait benyújtó önkormányzatok felkérést kapnak, hogy egy, a TÖOSZ-szal kötendő szerződésben rögzítsék a maguk jó gyakorlatának szélesebb körű ismertetéséhez szükséges csatornákat és módszereket.

A program irányítói tanácsadással és információkkal segíti a legjobb gyakorlatok kommunikációját.

A nyertes önkormányzatok vállalják, hogy meghatározott számú önkormányzat képviselőit fogadva ismertetik a maguk díjazott gyakorlatát. A tudásátadás folyamata további innovációk forrása lehet, mert a fogadó önkormányzatok is hasznosítható ötleteket meríthetnek a szakmai párbeszédéből.

A TÖOSZ és a programban résztvevő szervezetek maguk információs csatornáin népszerűsítik a legjobb gyakorlatokat, segítvén ezáltal azokat az önkormányzatokat, amelyek problémáira e gyakorlatok megoldást kínálnak.

HOGYAN PÁLYÁZZUNK?

Valamennyi magyarországi helyi önkormányzat elnyerheti a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díját. Pályázni a www.toosz.hu internetes honlapról **letölthető** pályázati formanyomtatvány elektronikus kitöltésével lehet. A pályázatot kinyomtatva egy eredeti és egy másolati példányban postai úton (tértivevényes, ajánlott küldeményként) kell eljuttatni a TÖOSZ címére (1386 Budapest 62. Pf.: 908.). A pályázatokat elektronikus formában a következő címre kell eljuttatni: palyazat@toosz.hu. A postára adás (postai bélyegző) dátuma legkésőbb: **az IB döntésének megfelelően megállapított időpont (2013. április 15.)**. A pályázatot a polgármester eredeti aláírásával kell ellátni. A pályázathoz a jó gyakorlat eredményeit bemutató dokumentumok, kiadványok, fotók az önkormányzat (vagy a program) honlapjára feltöltve és a linket beillesztve van lehetőség megküldeni. A pályázat beadásával a pályázó hozzájárul a dokumentumok, kiadványok, fotók valamint a pályázati folyamatban készült szakmai és kommunikációs anyagok a TÖOSZ általi szabad felhasználásához.

Felmerülő kérdésével forduljon bizalommal a TÖOSZ titkársághoz, az alábbi elérhetőségek valamelyikén.
Tel: (06-1) 321-2496 Fax: (06-1) 413-0482 E-mail: balla@toosz.hu

PÁLYÁZATI TÉMÁK 2013-BAN

Legjobb közfoglalkoztatási gyakorlat

A közfoglalkoztatás megújult rendszerében olyan közfoglalkoztatási programok megvalósítása a cél, amelyek a köz számára hasznosak, **értéket teremtenek**, kézenfekvőek, az ország minden területén megvalósíthatók és több célcsoportot is elérnek. A közfoglalkoztatás eredményességéhez hozzájárul a versenyszférához hasonló hatékony forrásfelhasználás, az elvégzett munkák **értékteremtő jellegének** és társadalmi hasznosságának erősítése, a munkavégzés követelmény-rendszerének közelítése az elsődleges munkaerőpiacon elvárt teljesítményhez.

Közfoglalkoztatási jó gyakorlatok

2013. évben a **kistérségi startmunka mintaprogramban kizárólag**

1/ mezőgazdasági (állattartás és növénytermesztés),

2/ téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás továbbá

3/ helyi sajátosságokra épülő egyedi programelemek megvalósítását célozza.

Így a pályázatot **ezen tevékenységek megvalósítását magas színvonalon történő ellátásának figyelembevételével kell kialakítani.**

Kiemelt cél, hogy a közfoglalkoztatási programok fő tevékenysége igazodjon a helyi igényekhez, az adott tevékenység ne versenytársat teremtsen, hanem a munkalehetőségek számát bővítse a településen, illetve a támogatott közfoglalkoztatás a település közösségére is kedvező hatással legyen.

A közfoglalkoztatás átalakításával a tevékenységek kibővülnek az önkormányzatok által biztosított árbevétel hozó termelő, ipari vagy szolgáltató jellegű munkalehetőségekkel. A közfoglalkoztatási program időtartama alatt a települési önkormányzatok közfoglalkoztatóként védett környezetet biztosítanak a munka világából régen kiszorult (vagy oda be sem lépett) közfoglalkoztatottak számára. A program eredménye a saját bevétel növekedése, amellyel arányosan csökken az állami támogatás, idővel a program öfenntartóvá válik. Az önkormányzatok a megtermelt javakat önellátásra, valamint a település közfeladatainak ellátásához (pl.: a mezőgazdasági programban termesztett növényeket a közétkeztetésben) használják fel.

A „jó gyakorlatok” támogatása ösztönző lehet azon önkormányzatok számára is, amelyek eddig még nem ismerték fel a közfoglalkoztatás költségtakarékos, árbevétel jelentő lehetőségeit.

A pályázatok bírálatakor az alábbi szempontokat kell figyelembe venni:

- a közfoglalkoztatás keretében megvalósítandó értékteremtő tevékenység célját
(Vizsgálni kell, hogy a kitűzött cél és a program összhangban van-e egymással, a tervezett tevékenység illeszkedik-e a térség adottságaihoz, az elvégezni kívánt feladat valós szükségleten alapul-e.)
- a tevékenység (szolgáltatás) piacát, értékesítési lehetőségeket, konkurencia hatását
A közfoglalkoztatási támogatásnak nem az a célja, hogy a piaci alapon működő hasonló profilú vállalkozás potenciális megrendelőket, vásárlókat veszítsen el, hanem hogy bővüljön a településen a munkalehetőségek száma, illetve a támogatott közfoglalkoztatás a település közösségére is kedvező hatással legyen. Vizsgálni kell, hogy a tevékenység hogyan igazodik a helyi igényekhez.
- a megvalósuló tevékenység hasznosságát, a településen betöltött szerepét
A pályázó által leírtak alapján a pályázat közösségi, társadalmi, gazdasági, valamint munkaerő-piaci indoklását, a foglalkoztatás megalapozottságát kell vizsgálni.
- a tevékenység támogatási időszakot követő fenntarthatóságát

A pályázónak be kell mutatnia azt is, hogy a támogatott közfoglalkoztatás eredményez-e középtávon olyan árbevételt/költség megtakarítást, amellyel a tevékenység támogatás nélkül is fenntarthatóvá válik. Előnyben részesülnek azok a pályázatok, amelyek támogatás nélkül is fenntarthatók, de nem javasolt azon pályázatok elutasítása, amelyek nem felelnek meg ennek a feltételnek.

A téma díjai:

10 díjazott sorrend felállítása nélkül, a díjak összege 2.000.000 Ft/települési önkormányzat.

A gazdálkodó település

A vidéki lakosság magas élelmiszer- és energiaárakból származó költségeit csökkenthetik azok a mezőgazdasági tevékenységet támogató önkormányzati kezdeményezések, amelyek nem elsősorban a „közmunka” programok keretében foglalkoztatottak bevonásával, hanem a vidéki hagyományoknak megfelelő családi, háztáji gazdálkodás újraélesztésének ösztönzésével működnek.

Az „A gazdálkodó település” című pályázati kiírás **célja tehát olyan települések felkutatása, amelyek helyi erőforrásokra alapozott önkormányzati mezőgazdasági programot működtetnek, valamint a településen helyi termelői piacot üzemeltetnek.**

A pályázati versenyben **azon települések vehetnek részt**, amelyek minél hatékonyabban, eredményesebben tudnak *a helyben lakó és gazdálkodó kistermelőkre, őstermelőkre*, valamint *családi gazdaságaikra, háztáji gazdálkodást végző lakosaikra* alapozottan olyan mezőgazdasági programot működtetni, amely az *önfenntartás*, az alapvető élelmiszerekkel történő minél magasabb szintű *önellátás*, valamint – a rövid értékesítési lánc elvét követve – *a piacra termelés* irányába mutat.

A pályázat a 2012-ben Kormányhatározattal elfogadott „**Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020**” (NVS) **átfogó célkitűzésével összhangban kerül kiírásra**. Ezen átfogó célkitűzés *a vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása*. Ennek érdekében cél az olyan programok megvalósítása, amelyek az emberek és a közösség értékeire építve, a hagyományokat ápolva, a táji és épített környezet értékeit megőrizve, a természeti erőforrásokkal fenntartható módon gazdálkodva, a mezőgazdaságot fejlesztve nyújtanak esélyt a vidéki élet megbecsültségének helyreállítására, a vidéken élők életminőségének javítására. A kiírás összhangban áll az NVS „*Helyi termék, helyi piac, közvetlen értékesítés*” programjával, „*Egészséges helyi terméket a közétkeztetésbe*” programjával, valamint „*Helyi energiatermelés és ellátás*” programjával.

A pályázat általános ismertetése

A magyar vidéken nagy hagyományai vannak a háztáji gazdálkodásnak. Az állattartás és a kert művelése évszázadokon keresztül a falusi élet velejárója volt. Amellett, hogy kielégítette a családi szükségleteket, megfelelő gazdálkodás esetén a jó minőségű, eladható termék értékesítése plusz jövedelemhez is juttatta az embereket. A háztáji gazdálkodásnak ma is lenne létjogosultsága, de a települések önkormányzatainak ösztönözniük kell az elmúlt évek során a mezőgazdasági tevékenységtől elszakadt lakosokat, illetve az önellátó gazdálkodáshoz nem szokott fiatalokat (pl. az állattartást, gazdálkodási tevékenységet lehetővé tevő helyi rendeletek alkotásával, az előállított termékek helyi értékesítésének, közétkeztetésbe történő bevonásának biztosításával, helyi termelői piacok üzemeltetésével).

Az élelmiszerpiaci globalizáció negatív következményeinek ellensúlyozására, kivédésére leginkább **a helyi élelmiszerellátó rendszerek** az alkalmasak, melyek **a termelő és a fogyasztó minél közvetlenebb és rövidebb értékesítési-fogyasztási kapcsolatára épülnek**. A Magyarországon egyre több helyen, alulról szerveződő helyi piacok, illetve a helyi élelmiszerellátást célzó kezdeményezések azt mutatják, hogy megfelelő szervezéssel biztonságossá tehető az áruk értékesítése, kiszámíthatóvá téve a termelést, az élelmiszerellátást és az e tevékenységekből élő családok megélhetését.

A pályázatok elbírálásának hangsúlyos szempontjai:

- Értékeléskor **hangsúlyos szempont a mezőgazdasági program keretén belül előállított alapvető élelmiszerek megjelenése a helyi termelői piacon**, illetve a helyi közétkeztetési rendszerben.
- A bírálat során előnyt élveznek azon települések, amelyek **a szomszédos településekkel partnerség keretében együttműködnek**. Ezen együttműködés kiterjedhet akár a mezőgazdasági termékek előállítására, feldolgozására vagy értékesítésére is.
- További előnyt jelent **a mezőgazdasági melléktermékek energetikai és egyéb célú felhasználása az önkormányzati üzemeltetésű intézményekben**.

A pályázatok bírálatakor a következő további szempontokat kell figyelembe venni:

- Milyen rendszerességgel üzemeltetik a helyi termelői piacot?
- Az adott településen mennyire van jelen a háztáji gazdálkodás? A háztartások hány százaléka végez ilyen jellegű tevékenységet?
- A helyi termelők saját alapanyagból milyen arányban állítanak elő és értékesítenek feldolgozott termékeket?
- A helyi gazdálkodás során előállított termékeket mennyire vonják be a helyi élelmiszerellátásba (pl. helyi piacon történő értékesítés, háznál történő értékesítés, helyi közétkeztetés)?
- Közeli településekkel partnerség keretében együttműködnek a mezőgazdasági termékek feldolgozása vagy értékesítése terén?
- Hasznosítják valamilyen módon a mezőgazdasági melléktermékeket?
- Az adott település rendelkezik a lakott területen történő állattartást lehetővé tevő hatályos önkormányzati rendelettel?

A téma díjai:

1. **díj:** A program folytatásának, fejlesztésének támogatása - **3 millió Ft.**
2. **díj:** A program folytatásának, fejlesztésének támogatása - **2 millió Ft.**
3. **díj:** A program folytatásának, fejlesztésének támogatása - **1 millió Ft.**

Minden döntőbe jutott pályázó oklevél és emléktárgy jutalomban is részesül.

Az Év Új Nemzedék települése

Az Év Új Nemzedék Települése: a kiírás célja

A pályázati kiírás célja olyan települések felkutatása, amelyek a helyi fiatalokat érintő lokális és általános problémákra olyan egyedi, kreatív megoldási javaslatot mutatnak be, amelyet korábban már végrehajtottak és az intézkedés által minőségi javulást értek el az ott élő fiatalok életkörülményét tekintve. A pályázatba nevezett intézkedésektől elvárt, hogy azok ne kizárólag helyi körülményekhez igazodjanak, hanem más települések is adaptálhassák, vagy akár országos kiterjedésű programokká válhassanak.

A pályázati versenyben azon települések vehetnek részt, amelyek minél eredményesebben tudják a helyi fiatalok problémáit felkutatni, azonosítani, majd olyan hatékony megoldási javaslatot tartalmazó ifjúságpolitikai programot működtetni, amely az állampolgári aktivitás, az egzisztenciateremtés, a családalapítás és/vagy a minőségi és kulturális szabadidős tevékenységek területeire koncentrálnak.

A pályázat a 2011 decemberében Kormányhatározattal elfogadott Új Nemzedék Jövőjéért ifjúságpolitikai keretprogram szellemiségével és célkitűzéseivel összhangban kerül kiírásra, amely a biztos jövőkép és az egzisztenciateremtés folyamatának előmozdítását szorgalmazza. Ennek érdekében olyan ifjúságpolitikai intézkedések felkutatása a cél, amelyek a fiatalok bevonásával, valamint az ő egyetértésükkel, a településre jellemző és általános problémák megoldását célozza.

A pályázat általános ismertetése

Magyarország megfiatalítása közös ügyünk, nemzeti missziónk. Mind a kormánynak, mind a településeknek stratégiai kérdésként kell az ifjúságpolitikára tekinteniük. Versenyképességünk növeléséhez helyzetbe kell hoznunk a fiatalokat az aktív állampolgárság, a családalapítás, az otthonteremtés, a vállalkozás és a munkaerőpiacra történő belépés tekintetében – társadalmi hovatartozástól függetlenül. Ahhoz, hogy ténylegesen működő és vonzó intézkedésekkel segítsük a fiatalok mindennapjait, be kell őket vonni már a döntések előkészítésébe, majd az ötletek megvalósításába. A fő cél az, hogy az öngondoskodás irányába tereljük őket, biztató jövőképet és az egzisztenciateremtés szempontjából valódi lehetőségeket biztosítsunk nekik!

Az ország több településén működik ifjúsági önkormányzat, ifjúsági kerekasztal, amelyek az emberek és közösség értékeire építve állandó jelenlétükkel tevékenykednek a helyi fiatalok érdekvédelmében és érdekérvényesítésében. Az aktív ifjúsági jelenlét az önkormányzatok önálló programjain kívül tehát alulról jövő ifjúsági kezdeményezésekkel, civil szervezetekkel történő szoros együttműködés útján is megvalósulhat. Elkerülhetetlen, hogy a pályázó települések ebben az esetben bemutassák az együttműködés tartalmi elemeit és az értékteremtő tevékenység során alkalmazott munkamegosztás gyakorlatát.

A pályázat elbírálásának kiemelt szempontjai:

- A pályázat elbírálásakor hangsúlyos szempont a helyi ifjúság aktivitási szintje.
- Értékeléskor kiemelten kezelendő az önkormányzat kapcsolódási pontjai a fiatalokat érintő szervezetekhez, kezdeményezésekhez, egyéb programokhoz.
- A bírálat során előnyt élveznek azon önkormányzatok, melyek a helyi fiatalokat képviselő csoportokkal szoros együttműködésben tevékenykednek, avagy az együttműködés már intézményesült formában áll fenn.

A pályázatok bírálatakor az alábbi tényezők meghatározók:

- Milyen formában nyilvánul meg a helyi, ifjúsági jelenlét és aktivitás?
- Milyen rendszerességgel találkoznak a helyi fiatalok a programmal és annak eredményeivel?
- Mennyire érzik magukénak a programot a helyi fiatalok?
- Milyen partnerségi viszonyban valósítja meg a programot az adott önkormányzat?
- Van-e közvetlen beleszólásuk a fiataloknak a program előkészítésébe, végrehajtásába, időközbeni alakítására?
- Van-e utókövetés és statisztikailag is alátámasztható hatása a programnak?
- Az adott települési önkormányzatban van-e ifjúsági megbízott/referens?

A téma díjai:

- 1. díj:** A program folytatásának, fejlesztésének támogatása - **4 millió Ft.**
- 2. díj:** A program folytatásának, fejlesztésének támogatása - **3 millió Ft.**
- 3. díj:** A program folytatásának, fejlesztésének támogatása - **2 millió Ft.**

Helyi

Esélyegyenlőségi

Lehetőségek

Programja

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) alapján az önkormányzatok 5 évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogadnak el.

A 2012. évi LXXXVI. törvénnyel módosított Ebktv. előírja, hogy az önkormányzat az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt **támogatásban – 2013. július 1-jét követően – csak akkor részesülhet**, ha a törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

Az Ebktv. módosításával, valamint a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, valamint a 2/2012. (VI.1.) EMMI rendelet kiadásával kialakításra került a helyi esélyegyenlőségi programok (HEEP) elkészítésének új rendszere.

A helyi esélyegyenlőségi programban az önkormányzatok **helyzetelemzést készítenek** a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok szociális, oktatási, foglalkoztatási, egészségügyi, és lakhatási helyzetéről, valamint a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében **intézkedési tervet** alkotnak. Annak érdekében, hogy az esélyegyenlőségi célcsoportok (mélyszegénységben élők - romák, gyerekek, idősek, nők, fogyatékossgal élők) helyzetének változása és problémáik kezelése érdekében tett intézkedések országos szinten is nyomon követhetők legyenek, a programokat a települési önkormányzatok **egységes elvek mentén** készítik el. Az elvek deklarálása segítő sorvezető lehet, de kulcskérdés az egyes intézkedési tervek tényleges tartalommal való megtöltése.

Esélyegyenlőséget, társadalmi felzárkózást célzó jó gyakorlatok

A helyi esélyegyenlőségi programok készítése és végrehajtása nem nélkülözheti mindazoknak a helyi értékeknek, példamutató kezdeményezéseknek, netán a múltba vesző, de feleleveníthető hagyományoknak az összegyűjtését, amelyek potenciális erőforrásként segíthetik a településen élők összetartozásának erősítését, a helyi közösség mindennapi életét átszövő tevékenységek sokszínűvé tételét. A társadalmi felzárkózás sikere nagy mértékben múlik a helyi közösségek integrációs potenciálján. A kérdés az, hogy ezek a közösségek milyen módon képesek segítséget nyújtani társadalmi-területi szempontból szegregálódó tagjaiknak, miként tudják bevonni őket a település mindennapi életébe, valamint hogyan tudják az egyes programokat úgy megvalósítani, hogy azok adott esetben térségi szinten is hasznosuljanak.

Fontos szempont, hogy az egyes települések jelenítsék meg, hogy milyen eszközökkel fogják a gazdasági, kulturális hátrányokkal sújtott, és ezen hátrányokat újra és újra átörökítő, marginalizálódó társadalmi csoportok tagjait megszólítani, bevonni, majd a kialakult együttműködéseket fenntartani, esetleg újakat generálni.

A pályázatok bírálatakor az alábbi szempontokat kell figyelembe venni:

A felzárkózási szempontú pályázatok témájukat tekintve sokfélék lehetnek, hiszen a települések területi elhelyezkedése, lakossági összetétele nagyon eltérő, így a problémák, illetve a rájuk kidolgozott megoldási elképzelések és gyakorlatok is nagyon különbözhetnek egymástól. Van, ahol a tömeges gyermekszegénység riasztó jelenléte ösztönöz beavatkozásra, máshol a cigány-nem cigány együttélés feszültségeire kell megoldást találni, avagy a közösség mindennapjait megkeserítő uzsora jelenléte kényszerít vállalható, és máshol is mintaként szolgáló kezdeményezések megvalósítására. A problémák gyökere rendre nem egyetlen okra vezethető vissza, ezért a megoldás is leginkább komplex megközelítés esetén kecsegtet sikerrel.

- a társadalmi felzárkózást elősegítő értékteremtő tevékenység szempontjából
(Vizsgálni kell, hogy a kitűzött cél és a program összhangban van-e egymással, a tervezett tevékenység illeszkedik-e a térség adottságaihoz, az elvégezni kívánt feladat valós szükségleten alapul-e.)
  - a pályázó település milyen hangsúlyt fordít a szemléletformálásra?
  - milyen előítéletet csökkentő, innovatív/rendhagyóeszköz(öke)t alkalmaznak az adott jó gyakorlat során? Hogyan adaptálható ezen eszköz más programokba?
  - a program milyen módon és mértékben alapul közösségi aktivitáson?
  - a program során hány generációt vonnak be a programokba, hány generációt érintően történnek meg a beavatkozások?
  - a településen élő esélyegyenlőségi célcsoportok (mélyszegénységben élők, romák; gyermekek, nők, idősek, fogyatékos személyek) közül hány csoportra terjed ki az intézkedés?
  - a program megvalósítása során milyen helyi, térségi együttműködéseket alakítottak ki?

- a megvalósuló tevékenység hasznossága, fenntarthatósága, adaptálhatósága
A pályázó által leírtak alapján a pályázat közösségi, társadalmi, gazdasági indokoltságát kell vizsgálni

A téma díjai

- 1. díj: 1.000.000 Ft
- 2. díj: 600.000 Ft
- 3. díj: 400.000 Ft

Legjobb testvérvárosi találkozó

Legjobb testvérvárosi találkozó az Európa a polgárokért program támogatásával

Az Európai Bizottság Európa a polgárokért programjának egyik közkedvelt pályázati formája a testvérvárosi találkozók, melyben magyar települések is nagy számban vesznek részt. A testvérvárosi találkozók célja, hogy a részt vevő települések lakosai személyesen találkozzanak, és az önkormányzati együttműködés mellett erős informális, baráti kapcsolatok is kialakuljanak az emberek között.

Egy ilyen nemzetközi találkozó azonban ennél sokkal több lehetőséget rejt magában: lehetőség van szakmai tapasztalatcserére, társadalmi kérdések megvitatására, gazdasági, turisztikai, kulturális együttműködések elmélyítésére (akár további pályázatok előkészítése révén).

Célunk, hogy a települések – saját igényeiknek megfelelően – a lehető leghatékonyabb módon kihasználják a testvérvárosi találkozók lehetőségeit, ezért keressük azokat a pályázatokat, melyeket jó példaként bemutathatunk. Pályázni olyan, az Európa a polgárokért program által támogatott, már megvalósított

testvérvárosi találkozóval lehet, ahol a hagyományos kulturális jellegű programokon túllépve a pályázat a következő kritériumok közül minél többnek megfelel:

- A projektben hangsúlyos szerepet kap a 2013-as európai év témája, vagyis az aktív állampolgárság:
  - Az uniós állampolgárok értékeinek és jogainak, valamint mindazon lehetőségeknek a tudatosítása, melyet az Európai Unió biztosít.
  - Párbeszéd kezdeményezése a kormányzat valamennyi szintjén, a civil társadalom és az üzleti élet szereplői között, melynek célja, hogy az állampolgárok milyen jogokat, szakpolitikákat és kormányzatot szeretnének 2020-ra.
  - Felhívni a figyelmet a 2014-es európai parlamenti választások fontosságára.
  - Uniós irányelvek megismertetése az állampolgárokkal, és véleményük kikérése az adott témákban.
- A projekt hatására erősödjön a résztvevőkben az unióhoz való tartozás érzése: közös kultúra, történelem, értékek.
- Az eredmények terjesztése és hasznosítása helyi, regionális és nemzetközi szinten is megtörténjen.
- A projekt fenntartható legyen, vagyis ne egyszeri találkozóról legyen szó, hanem rendelkezzen konkrét jövőbeni cselekvési tervvel.
- A pályázati partnerek között az állami és civil szféra is képviselje magát.
- A pályázat minél több partner bevonásával valósuljon meg, hiszen így lehet leginkább biztosítani a projekt európai sokszínűségét.

A téma díjai:

A Tempus Közalapítvány biztosítja a **három** legjobb Európa a polgárokért testvérvárosi együttműködés díjat elnyert kezdeményezés számára a projekt eredményeinek népszerűsítését szolgáló kommunikációs csomagot, melynek tartalma **1 db roll-up banner, a projekteket bemutató angol és magyar nyelvű brosúra 500 példányban; média megjelenés.**

Magyar Territoria Innovációs Külön Díj

A Francia-Magyar Kezdeményezések (INFH), a Helyi Obszervatórium (LRMI) és a TÖOSZ által létrehozott Magyar Territoria Innovációs Díj Szervező Bizottsága csatlakozott a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok 2013. évi pályázati rendszeréhez. A Magyar Territoria Innovációs Díj Szervező bizottsága és a LÖGY Irányító Bizottsága megállapodása alapján az idei rövid listára kerülő pályázatok – a LÖGY-kategóriáktól függetlenül – automatikusan versenyeznek az innovációs külön díjért.

A Magyar Territoria Innovációs Díj három kategóriában

- személyek,
- közösségek,
- önkormányzatok

számára kerül odaítélésre. Az elbírálás legfőbb szempontjai: a projekt innovativitása, megismételhetősége és a közpénzek takarékos felhasználása. A díjat a meghirdetők által összeállított külön zsűri ítéli oda.

A Magyar Territoria Innovációs Díj átadása a LÖGY ünnepélyes díjátadója keretében történik.

A külön díj:

Mindhárom kategóriában a Magyar Territoria Innovációs Díj Szervező Bizottsága tanúsító oklevelével, valamint az Európai Territoria Innovációs Díj versenyen való részvétel lehetőségével jár.